

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09 – 2090/12.09.2018 г.

На основание чл. 13д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-3708//23.08.2017 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за обща професионална подготовка по учебен предмет **здравословни и безопасни условия на труд** за професиите от професионалните направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2018/2019 година.

X

Таня Михайлова
Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

за обща професионална подготовка

ПО

УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ

ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

IX клас

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № РД 09 – 2090/12.09.2018 г.

София, 2018 г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет здравословни и безопасни условия на труд е предназначена за обща подготовка по професиите от професионалните направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език в паралелки с дневна форма на обучение.

Учебната програма обхваща, специфични понятия от нормативните актове, на правилата и методите за преценка и анализ на възможните опасности в работната среда, познаването на пожарната опасност на обектите, видовете травми и оказването на долекарска помощ.

Учебното съдържание е разпределено в 3 раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година. Обучението е интегрирано: теория и практика. Съдържанието може да се надгражда с конкретни теми, свързани със спецификата на изучаваните професии от дадено професионалното направление.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от общообразователната и професионална подготовка.

Спецификата на обучението налага учебният процес да се провежда в добре оборудван специализиран кабинет.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

- да усвоят специфичните понятия от нормативните актове;
- да придобият професионални компетенции за преценка на риска на работната среда, за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при различни трудови дейности;
- да усвоят знания и умения за преценяване на рисковете на работната среда, за предприемане на превантивни мерки за избягване и отстраняването им, за гарантиране защитата на живота, здравето и работоспособността на работещите.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№ по ред	Типов учебен план	IX клас	
		Брой учебни седмици	Общ брой часове
1.	Типов учебен план за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език.	36	18
2.	Типов учебен план за професионално образование с разширено изучаване на чужд език.	36	18
3.	Типов учебен план за професионално образование без интензивно и без разширено изучаване на чужд език.	36	18

1. Препоръчителен брой на учебните часове:

1.1. Типов учебен план за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език.

№ по ред	Наименование на разделите	Препоръчителен брой на учебните часове
	IX клас	
1.	ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД	10
2.	ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ	3
3.	ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ	4
	Резерв учебни часове	1
	Общ минимален брой учебни часове	18

1.2. Типов учебен план за професионално образование с разширено изучаване на чужд език.

№ по ред	Наименование на разделите	Препоръчителен брой на учебните часове
	IX клас	
1.	ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД	10
2.	ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ	3
3.	ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ	4
	Резерв учебни часове	1
	Общ минимален брой учебни часове	18

1.3. Типов учебен план за професионално образование без интензивно и без разширено изучаване на чужд език.

№ по ред	Наименование на разделите	Препоръчителен брой на учебните часове
	IX клас	
1.	ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД	10
2.	ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ	3
3.	ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ	4
	Резерв учебни часове	1
	Общ минимален брой учебни часове	18

2. Раздели и теми:

Раздел 1. ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

1.1. Термини и определения, нормативни актове, международни и национални организации по безопасност на труда.

1.2. Права, задължения и отговорности на работодателя и работниците за здравословни и безопасни условия на труд, обучение по безопасност.

1.3. Трудови правоотношения.

1.4. Начини и средства, защитни приспособления, средства за сигнализация и маркировка за

осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

1.5. Специфични изисквания за здравословни и безопасни условия на труд според профила на професията.

Раздел 2. ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ

2.1. Пожарна и аварийна безопасност на обектите.

2.2. Начини и средства, уреди и системи за гасене на пожари.

Раздел 3. ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ

3.1. Видове травми (рани, навяхвания, изкълчвания и фрактури).

3.2. Оказване на долекарска помощ при различни видове травми.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

знания:

- терминологията за здравословни и безопасни условия на труд;
- задълженията на работодателите за осигуряване на безопасност и здраве и по отношение на някои категории работещи;
- различните производствени вредности, оказващи влияние върху човешкия организъм;
- различните видове защитни приспособления, средствата за сигнализация и маркировка;

умения:

- работа с нормативни актове;
- попълване на трудов договор;
- ограничение на вредните фактори;
- самостоятелно преценяване на риска на дадено работно място;
- преценяване на пожарната опасност на обектите;
- извършване на първична долекарска помощ;

компетентности:

- работи самостоятелно;
- проявява отговорност;
- притежава комуникативни умения;
- проявява инициативност.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Теодор Янчев – ПГСС „Земя“, град Провадия
2. инж. Веселин Белокопски – ПГСС „Земя“, град Провадия
3. инж. Катя Сидерова-Димитрова – ПГСС „Земя“, град Провадия

4. гл. ас. д-р Манол Далев – Аграрен университет, град Пловдив
5. инж. Йордан Димитров – ПГССТ „Н. Й. Вапцаров“, град Левски

VI. ЛИТЕРАТУРА

Миленкова, А. Здравословни и безопасни условия на труд, Учебно помагало за задължителна професионална подготовка, Нови знания, 2003.